

**STRÖMSTADS
KOMMUN**

Nödvattenförsörjningsplan för Strömstads kommun

Antagen Kommunfullmäktige 2026-02-05 § 5

Ärende KS/2025-0706

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Inledning.....	3
Syfte & avgränsning	3
Arbetsmetodik.....	3
Ansvar.....	4
Nödvattenförsörjning.....	4
Scenarion.....	5
Prioritering	5
Prioriteringsordning	6
Nödvattenplatser	6
Vattenbehov i en krissituation	6
Distribution av nödvatten	7
Aktivering	7
Upstart	8
Driftskede.....	8
Avslut.....	9
Resurser för nödvattendistribution	9
Nödvattenmaterial.....	9
Bemanning	9
Krav på provtagning	10
Kommunikation.....	10
Aktualisera och öva	10

Bilagor: **Bilagorna omfattas av sekretess.**

Bilaga 1: Prioriterade verksamheter och beräknat behov av nödvatten

Bilaga 2: Nödvattenplatser

Bilaga 3: Genomförande – roller och aktiviteter i nödvattenförsörjning

Bilaga 4: Mall för bemanningsschema

Bilaga 5: Tillgängligt nödvattenmaterial

Bilaga 6: Reservoarar

Bilaga 7: Kartor

Bilaga 8: Åtgärdslista

Inledning

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel, vilket gör att konsekvenserna kan bli omfattande vid avbrott i dricksvattenförsörjningen.

När det uppstår en störning som gör att vatten behöver distribueras på annat sätt än genom det ordinarie ledningsnätet går kommunen över till så kallad nödvattenförsörjning. Nödvatten avser leverans av vatten för grundläggande behov såsom dryck, matlagning och personlig hygien. Nödvattenförsörjning innebär att vattentankar placeras ut på strategiska platser i kommunen för att säkerställa att allmänheten och prioriterade verksamheter fortfarande har tillgång till dricksvatten. De som berörs vid en störning behöver hämta vatten vid dessa platser och själva ha beredskap, exempelvis vattendunkar, för att kunna transportera och förvara det.

Denna nödvattenplan är en viktig del av kommunens beredskapsarbete och säkerställer att dricksvatten kan distribueras till kommunens prioriterade verksamheter och allmänheten vid en krissituation.

De uppgifter i nödvattenplanen som rör kommunens förmåga och sårbarheter i nödvattenförsörjningen omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Syfte & avgränsning

Syftet med nödvattenplanen är att säkerställa att dricksvatten kan distribueras till allmänheten och samhällsviktiga verksamheter vid en krissituation. Planen beskriver hur Strömstads kommun organiserar och genomför sin nödvattenförsörjning samt vilka verksamheter som prioriteras utifrån deras behov av dricksvatten vid en kris. Vid nödvattenförsörjning tillhandahålls vatten i begränsad mängd för dryck, matlagning och hygien. Detta innebär att andra behov inom en verksamhet inte kan tillgodoses i en nödvattensituation.

Arbetsmetodik

Nödvattenplanen är framtagen med utgångspunkt från kommunens befintliga nödvattenplan samt metodik enligt Livsmedelsverkets *Guide för nödvattenplanering* (2018).

I arbetet med att ta fram nödvattenplanen har en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med representanter från Socialförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Miljö- och byggförvaltningen samt Tekniska förvaltningen deltagit. Utöver de kommunala förvaltningarna har även kommunens krisberedskapssamordnare, Strömstadsbyggen och Strömstadslokaler medverkat i framtagandet av planen.

Uppgifter om befolkningstäthet och kommunala verksamheter har samlats in och vid behov uppdaterats med stöd från kommunens tjänstepersoner. Sammanställningen gjordes för att analysera hur många individer som är i behov av vatten, vart vatten ska distribueras och vilka verksamheter som är i kritiskt behov av dricksvatten vid en kris i dricksvattenförsörjningen.

Utifrån sammanställningen genomfördes GIS-analyser av befolkningstäthet och prioriterade verksamheter. Analyserna låg till grund för att identifiera lämpliga placeringar och antal nödvattentankar. Utgångspunkten har varit att i möjligaste mån nyttja kommunens trygghetspunkter och beprövade nödvattenplatser. I vissa delar av kommunen hänvisas allmänheten även till nödvattenplatser som är avsedda för verksamheter med prioriteringsgrad 2, för att säkerställa en god geografisk spridning och att avstånden inte blir för långa. För att

ge tydlig information placeras informationsblad på vattentankarna, som markerar vilka tankar som är avsedda för verksamheter respektive för allmänheten.

I framtagandet av nödvattenplatser har befolkningstäthet och placering av verksamheter (skola, vård, omsorg mm) analyserats. Avståndet till närmsta nödvattenplats ska inte vara för stort för vare sig allmänheten eller de prioriterade verksamheterna. Riktlinjen för avstånd är att allmänheten inom verksamhetsområde för allmänt VA har max 1000 m (fågelvägen) till närmsta nödvattenplats. Verksamheter med prioritet 1 och 2 har max 500 m till närmsta nödvattenplats. Enstaka verksamheter och boende i drabbat område kan få längre än 1000 meter till närmsta nödvattenplats, beroende på hur många nödvattenplatser som finns tillgängliga i närområdet.

Ansvar

I händelse av en kris har kommunen ett geografiskt områdesansvar som omfattar alla de som vistas inom kommunen. Kommunens förvaltningar delar ansvaret för att hantera krisen. Detta innebär att det inte enbart är VA-verksamheten som bär ansvaret vid nödvattenförsörjning, utan kommunen som helhet.

Strömstads VA-avdelning är som VA-huvudman ansvarig för att leverera nödvatten till de som i vanliga fall försörjs med allmänt dricksvatten. Ansvaret sträcker sig till att tillhandahålla vatten i tankar som placeras på anvisade offentliga platser eller vid prioriterade verksamheter.

Respektive verksamhet ansvarar själva för hämtning av nödvatten vid anvisad plats, samt för distribution inom egen verksamhet. Enskilda invånare ansvarar själva för att hämta och transportera dricksvatten från utpekad nödvattenplats i enlighet med tillåtna mängder.

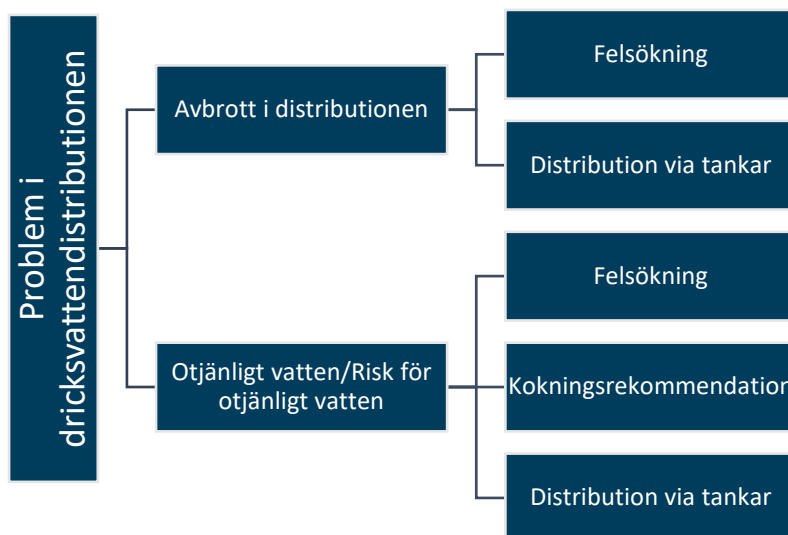
Nödvattenförsörjning

Vid en störning i dricksvattenförsörjningen behöver dricksvatten distribueras på annat sätt än via ledningsnätet. Mängden vatten som behövs och vilka mottagare som får vatten först fastställs utifrån den prioriteringsordning som presenteras i detta dokument.

Störningens karaktär och omfattning avgör vilka tankplaceringar som aktiveras samt vilka resurser som behövs för respektive situation.

Scenarion

Störningar i dricksvattenförsörjningen som leder till behov av nödvattenförsörjning kan resultera i två huvudsakliga scenarion, avbrott i distributionen eller otjänligt vatten, se figur 1.

Figur 1: Schematisk figur över två olika scenarion.

Avbrott i distributionen innebär att det inte finns vatten i ledningsnätet och att nödvatten behöver distribueras via nödvattentankar. Otjänligt vatten eller risk för otjänligt vatten hos konsument kan innebära att kokningsrekommendationer införs och att nödvatten behöver distribueras. När det finns misstanke om att kranvattnet innehåller bakterier, virus eller parasiter kan kokningsrekommendationer införas. Vid kemisk förorening är kokningsrekommendation inte tillräcklig och dricksvatten hämtas vid nödvattentankar. Ett avbrott i distributionen medför större resursbehov än vid otjänligt vatten eller risk för otjänligt vatten, då otjänligt vatten är konsumerbart efter kokning och fortfarande kan användas för att exempelvis spola i toaletten.

Nödvattenplanen ska användas oavsett scenario och distributionen av nödvatten anpassas utifrån vilka delar av kommunen som är drabbade och hur stort behovet är.

Prioritering

Nödvattenförsörjning kräver mycket större resurser och är mer tidskrävande än ordinarie drift. Detta innebär att alla inte kommer att få tillgång till nödvatten samtidigt. Kommunen måste därför prioritera så att de mest sårbara och samhällsviktiga verksamheterna får nödvatten först.

Prioriteringen i Strömstads kommun utgår ifrån samhällets skyddsvärden där liv och hälsa prioriteras högst. Därefter följer verksamheter som är viktiga för samhällets funktionalitet.

I Tabell 1 framgår kommunens prioriteringsordning av kommunala verksamheter och övriga.

Prioriteringsordning

Tabell 1. Prioriteringsordning

Prioritering	Verksamhet	Motivering
1	Äldreomsorg, LSS, anpassad grundskola	Verksamheter som vårdar personer med särskilda behov påverkas kraftigt vid ett avbrott i vattenleverans till verksamheten. Dessa verksamheter kan inte stängas och behöver prioriteras för att snabbt få tillgång till vatten vid ett avbrott. (viktiga för liv och hälsa)
2	Lagstadgade skolor, förskolor och tillagningskök	Verksamheter som är viktiga för samhällets funktionalitet påverkas kraftigt vid ett avbrott i vattenleverans. Dessa verksamheter behöver upprätthållas och prioriteras för att snabbt få tillgång till vatten vid ett avbrott. (viktiga för samhällets funktionalitet)
3	Trygghetspunkter, gymnasium, övriga verksamheter, allmänheten	Dessa verksamheter har också en funktion för samhället, men är mindre beroende av vatten för att upprätthålla sin verksamhet eller har möjlighet att anpassa sig vid ett avbrott. Allmänheten (invånare) påverkas mycket vid ett avbrott i vattenleveransen. Denna grupp förväntas ha viss beredskap och kan klara sig utan vatten något längre tid än 1 och 2.

Nödvattenplatser

Nödvattenplatser är angivna platser i kommunen där prioriterade verksamheter och allmänheten kan hämta nödvatten.

Strömstads kommun har pekat ut 32 nödvattenplatser, 10 av dessa är i anslutning till kommunens trygghetspunkter. Övriga platser är strategiskt utvalda för att ge god geografisk täckning över hela kommunen. Nödvattenplatserna ska även vara tillgängliga och lämpligt placerade för att praktiskt fungera vid påfyllning med tankbil och för de som hämtar vatten.

Nödvattenplatserna har en inbördes prioriteringsordning utifrån vilka verksamheter de ska försörja. Vid planering av utkörning av tankar och vatten tillämpas principen att prioriteten styr i första hand och geografi i andra hand. Det betyder att de nödvattenplatser som försörjer verksamheter som har högst prioritet ska färdigställas före andra.

Vattenbehov i en krissituation

Kommunen följer Livsmedelsverkets riktlinjer för vattenåtgång i nödsituationer. Riktlinjerna innebär att konsumenten ska ha tillgång till 3–5 liter/person och dygn. Inom tre dygn ökar behovet till 10–15 liter/person och dygn. Vid långvariga kriser ökar behovet ytterligare till 50–100 liter/person och dygn.

Vid en nödvatteninsats är kommunens målsättning att följa Livsmedelsverkets riktlinjer. Möjligheten att göra det beror på omfattningen och varaktigheten av vattenavbrottet. Behovet är också beroende på vilken årstid

ett avbrott uppstår, under sommaren ökar kommunens behov av nödvatten markant och inom vissa områden kan det bli dubbelt så stort jämfört med vintertid.

För att kunna uppskatta behovet av antal nödvattentankar visar tabellen nedan behovet per kommunal utifrån 5 liter/person och dygn de två första dygna, samt 10 liter/person och dygn från dygn tre och framåt.

Kommundel	Åtgång dygn 1-2 [m ³ /d]	Åtgång från dygn 3 [m ³ /d]
Norra Strömstad	8	15
Kebal-Seläter-Källvik-Hällestrand	5	10
Västra centrala Strömstad	56	110
Skee och östra Strömstad	11	22
Södra skärgården	6	11
Kosteröarna	2	3

Distribution av nödvatten

Processen för nödvattendistribution kan sammanfattas i fyra steg enligt följande process:

I bilaga 3 finns en checklista med aktiviteter för varje rubrik. Nedan beskrivs huvuddragen för varje steg.

Aktivering

Vid ett avbrott i dricksvattenförsörjningen finns följande riktlinjer:

Riktlinjer för aktivering

- **Direkt aktivering** om > 1 000 invånare eller fler än två prioriterade verksamheter i kategori 1 berörs.
- **Förberedelsefas** (bemanna, ställa i ordning utrustning) om > 500 invånare berörs eller avbrottet bedöms överstiga 12 timmar.
- **Full aktivering** om avbrottet bedöms överstiga 24 timmar eller risk finns att försörjningsläget snabbt försämrar.

Nödvattenplanen aktiveras vid ett vattenavbrott som bedöms pågå längre än 24 timmar eller när ett stort antal invånare/verksamheter omedelbart berörs. Beslut om att aktivera nödvattenplanen och i vilken

omfattning detta ska fattas av VA-chef eller dennes ersättare. VA-chef informerar kommunens säkerhetschef, VA-verksamheten, Miljö- och hälsoskyddsavdelningen och räddningschef om att nödvattenplanen aktiverats.

Information ska ges om:

- varför nödvattenförsörjning är nödvändig
- vilka områden inom kommunen som är drabbade utifrån en första bedömning
- hur prioriterade abonnenter ska försörjas
- hur länge situationen beräknas pågå
- vilken information som bör gå ut till samhället och media
- att brandposter eller sprinkleranläggningar inte kan användas.

Uppstart

När nödvattenplanen har aktiverats utser VA-chefen roller som tilldelas olika ansvarsområden under pågående nödvattendistribution. Roller som utses är:

- Krisinformatör
- Dokumentationsansvarig
- Logistikansvarig

Ansvarsområden för respektive roll beskrivs närmare under ”Resurser för nödvattendistribution”.

En ny bedömning görs av störningens geografiska omfattning och en plan upprättas för utkörning av nödvattentankar utifrån:

- Vilka verksamheter som berörs, enligt *Bilaga 1*,
- Vilka nödvattenplatser som ska användas enligt *Bilaga 2*,
- Tillgänglig och behövdmaterial för insatsen enligt *Bilaga 5*,

Vid uppstart går information ut till allmänheten om var nödvatten finns att hämta samt hur många liter som erhålls per person och att de behöver ta med egna dunkar.

Driftskede

För att fylla nödvattentankarna identifieras de platser som ska användas för att hämta dricksvatten. Tankarna fylls på vid tillgängligt vattenverk eller vattentäkt, se Bilaga 6. Har kommunen inte tillräckligt med tankbilar för att fylla på tankarna på plats, transporteras tankarna tillbaka till påfyllningsstället för ny fyllning. Under uppstartsfasen kontaktas externa åkare för körning av kommunalt dricksvatten.

Nödvattentankar monteras av VA-verksamhetens personal. Tomma tankar på 1m³ kan hanteras av två personer. När nödvattentankarna är fyllda krävs lastbil med kran eller gaffeltruck. Större tankar kräver i regel kran, gaffeltruck eller lastväxlarflak för att hanteras även om de är tomma.

Utkörning av nödvattentankar (1m³) inom tätort kan ske med lastmaskiner. För placering utanför tätort körs nödvattentankarna ut med lastbilsflak. Ett flak rymmer ca 8 st combotankar. Vid leverans av nödvatten till Kosteröarna sker transport med Kosterbåtarna eller godsbat från Strömstad.

VA anvisar lämpligt ställe att fylla på tankbil med vatten, enligt bilaga 6.

Under arbetet hålls information kontinuerligt uppdaterad och kommuniceras internt såväl som externt till berörda aktörer och allmänheten.

Avslut

När störningen är åtgärdad och vatten av godkänd kvalitet kan levereras via ordinarie distributionssystem avslutas nödvattenförsörjningen. Samtliga berörda informeras om att insatsen avslutas och allmänheten informeras om att de nu kan använda vatten som vanligt.

Nödvattentankar och material återställs, inventeras och förbrukningsmaterial kompletteras. Nödvatteninsatsen utvärderas för lärdomar och framtida förbättringar.

Resurser för nödvattendistribution

VAKA – Nationella vattenkatastrofgruppen

VAKA ger stöd till kommuner som drabbas av akuta händelser som påverkar dricksvattenförsörjningen och kan nås dygnet runt via **SOS Alarm på 020-30 20 30**.

VAKA kan bidra med: Råd och expertstöd, analys av läget och samhällspåverkan, inriktning av åtgärder samt stöd i kris- och mediekommunikation.

Nödvattenmaterial

Strömstad kommun har i dagsläget 31 st Aqua combotankar, vardera på 1 m³. Av dessa kan 4 st dras på släp. Det finns även 2 st tankar på 10 m³ placerade vid Strömstad vattenverk.

Utöver kommunens egna nödvattenmaterial kan VAKA kontaktas för lån av nödvattentankar, värmemattor, elverk, skyddshuvar och vattenpumpar. Närmaste förråd för Strömstads kommun är i Ljung.

Bemanning

Vid en kris kan personal tilldelas nya roller och arbetsuppgifterna kan avvika från ordinarie arbetsuppgifter.

I en mindre omfattande nödvattensituation ansvarar VA-avdelningen och bemannar med egna resurser. Vid en omfattande kris kan resurser även behövas från andra delar av kommunens förvaltningar.

Oavsett omfattning behövs följande roller:

Krisinformatör

ansvarar för intern och extern kommunikation.

Dokumentationsansvarig

säkerställer att alla beslut, åtgärder och händelser dokumenteras.

Logistikansvarig

samordnar transporter, distribution och material.

Vid en störning i dricksvattenförsörjningen ska uppgifter som inte kräver VA-kompetens utföras av annan personal för att avlasta VA.

Krav på provtagning

Vatten som tillhandahålls i tankar ska uppfylla samma hygien- och kvalitetskrav som vid ordinarie dricksvattenförsörjning enligt LIVSFS 2022:12. Det innebär att kommunen behöver ha ett undersökningsprogram även vid nödvattenförsörjning. Utgångspunkten i det är att kraven på undersökningsfrekvens, provtagning och analyser är desamma som vid ordinarie drift.

Kraven på vattenkvalitet ska uppfyllas vid den punkt där vatten tappas från tanken.

Kommunikation

Kommunikation är en central del av nödvattenförsörjning. För att hantera en störning behöver relevant kommunikation ske innan, under och efter en krissituation.

Vid en kris är det viktigt att tidigt analysera och identifiera kommunikationsbehoven, såväl internt som externt. Det är även viktigt att planera för när information ska ges, vilka kommunikationskanaler som ska nyttjas och vad informationen ska innehålla. Genom att i förväg planera för vilken information ska delges till allmänheten för respektive scenario med en sådan förberedelse kan värdefull tid sparas när en kris inträffar.

När en kris uppstår hanteras kommunikationen centralt av kommunens kommunikatör.

- **Innan krissituation**
- Informera om att det finns en nödvattenplan och vad som förväntas av olika verksamheter och allmänheten. Informera allmänheten och prioriterade verksamheter om nödvattenplatserna.
- **Under krissituation**
- En kommunikationsansvarig tillsätts. Kommunikationsansvarig samordnar och ansvarar för alla externa och interna informationsinsatser.
- **Efter krissituation**

Utvärdering och erfarenhetsåterföring för att förbättra kommunikation och nödvattenplanering.

Aktualisera och öva

För att planen ska vara aktuell och användbar behöver uppgifter i den hållas uppdaterade och planen behöver vara känd inom kommunens organisation. För att tillse att nödvattenplanen fungerar väl vid en kris ska planens bilagor ses över årligen och revideras vid behov. Kommunen behöver även regelbundet öva nödvattenförsörjning teoretiskt och praktiskt.